

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum,
atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus,
excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Tertiam, & Quartam Partem: Quibus, hac nostra editione ab
innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Tempora Vetita ad contrahendum matrimonium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98599](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98599)

RESOLVT. DLXI.

An pro iustificatione gratiæ sufficiat vltimus status.

IN causis delegationis Apostolicæ semper iudicauit, prout erat vltimus status, & iuxta illum mandauit gratiam executionis, motus ea conclusione, vt sufficiat pro iustificatione gratiæ vltimus status, prout ita censuit Rota in vna Hostien. Cappell. 16. Maij 1597. coram Illustriss. Seraphino, vt refert Genuen. in prax. Archiepiscop. cap. 100.

Cuius conclusionis ratio est, quoniam regulare est, vt vnaqueque res iudicetur secundum tempus dispositionis, l. cum ad præsens 37. ff. si cert. per. Decian. consil. 69. num. 11. lib. 1. quia talis status, vt præmissimus innititur nudæ, & simplici præsumptioni, quemadmodum præsumptio veritati cedit, l. continuus, §. cum ita, de verb. obligat. l. vlt. in princ. quod met. caus. cum simil. adductis per Decian. consil. 40. nu. 84. & consil. 44. num. 82. lib. 4.

RESOLVT. DLXII.

1 Quando dicatur constare de proprietate, & n. 2. & 3.

Vltimus status, an attendatur, vbi de proprietate beneficij apparet.

VIs vltimi status limitatur, vt non habeat locum, quando in contrarium de proprietate beneficij apparet, quia tunc vltimus status possessionis non attenditur, Ferrer. consil. 210. nu. 6. & 7. in fin. ver. non obstat: hinc est, quod licet alias attendatur præsentatio facta à maiori parte eorum, qui sunt in quasi possessione præsentandi, nihilominus si constat præsentationem ad alium spectare ratione proprietatis, dicta quasi possessio non suffragatur, Abb. in c. consultationibus n. 9. de iur. patr. & fuit resolutum in vna Compellana parochialis 16. Ianuar. 1595. coram Blanchetto, simili quoque modo quamuis collatio iur. patronatus facta ab ordinario existente in quasi possessione liberè conferendi valeat, & præferatur præsentationi patroni in quasi possessione non existentis quando fuit facta, antequam constaret de proprietate iuris patronatus, nihilominus si fuit facta postquam constituit de dicta proprietate, præsentatio præfertur ipsi collationi, ea ratione, quia proprietas absorbet causam possessionis, c. cum dilectus de caus. posses. & propriet. & declarat Abb. in d. c. consultationibus n. 9. verb. quod ego intelligerem de iure patron. Paulus de citat. cod. tit. p. 6. art. 3. quæst. 7. n. 16. Dec. consil. 129. nu. 1. & consil. 149. n. 2. ver. extenta ista conclusione, Lambert. de iur. patr. art. 6. q. 3. part. 1. lib. 2. num. 4.

2 Aduertendum tamen est, quod in proposito non dicitur constare de proprietate, nisi de illa constet, vel per confessionem partis, vel per rem iudicatam, eo quia causa per tres conformes fuerit terminata, si quidem lite ipsa durante, possessor habens vltimum statum non prohibetur vti sua possessione, cum non dicatur constare de non iure suo, quamdiu in progressu litis de illo docere potest, iuxta decis. Agidij 103. & fuit dictum in vna Valentina Parochialis 26. Ianuarij 1582. coram Seraphino, & in vna firmata iuris patr. 29. Maij 1584. coram Blanchetto.

3 Secundo est aduertendum, quod licet vltimus status possessionis non attendatur quando constat de proprietate in contrarium, nihilominus si possessione concurrat præscriptio legitima, nouus status in beneficio imprimittur, qui attendi debet non obstante proprio statu contrario, cessante autem præscriptione a priori statu, non receditur, veluti si constet antiquum statum Ecclesiæ regularem esse cum fundatione, vel præscri-

ptione, nam ille debet attendi donec ostendatur possessor status secularitatis, qui sit legitime præscriptus post Lapum in cap. cum beneficio tradunt Butr. & Gemin. ibidem nu. 8. Franch. num. 3. Felyn. in c. in nostra Corollar. 46. sub num. 43. Sylu. de beneficij part. 3. quæst. 11. nu. 127. Vltima. n. possessio non præscripta, non tollit titulum, & præscriptionem præcedentem, Federic. de Senis consil. 234. num. 4. latè Decius consil. 126. num. 4. & ita sæpius tenuit Rota in dec. 2. de præbend. in nou. & in vna Perusina Sancti Beneuenatis 13. Maij 1588. & 19. Martij 1689. coram Pamphilio, & in Bracharen. Monasterij 19. Decembris 1597. coram eodem, vbi fuit reuocata sententia Ordinarij Bracharen. quatenus declarat Ecclesiā B. Mariæ de Iuncas non esse regularem, ex quo non ostendebatur posterior status secularitatis, qui esset legitime præscriptus, tamen ex aduerso appareret de antiquo statu dictæ Ecclesiæ regulari, hoc idem fuit tentum in vna Parmen. prioratus 28. Ianuarij 1594. coram Litta, quæ fuit confirmata 19. Iunij 1595. coram eodè.

PRAXIS TEMPORA VETITA
ad contrahendum matrimonium.

RESOLVT. DLXIII.

1 S. C. T. sess. 24. cap. 5. tenor.

Quid disponat S. C. T. circa prohibitionem temporum matrimoniorum contrahendorum.

Concilium Trident. sess. 24. ca. 5. ab Aduentu Domini Nostri Iesu Christi, usque in diem Epiphaniæ, & à Feria quarta cinerum, usque ad octauam Paschatus inclusiuè, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus obseruari S. Synodus præcipit, in alijs vero temporibus nuptias solemniter celebrari permittit, quas Episcopi, vt eas, quæ decet, modestia, & honestate fiant, curabunt, Sancta enim res matrimonium, & Sanctè tractandum.

RESOLVT. DLXIV.

1 Sponsalia non censentur prohibita tempore aduentus.
2 Sacramentum deficit in sponsalibus.

An tempore Aduentus prohibeantur sponsalia contrahi.

Quod censentur prohibita sponsalia deducitur ex regula illa, quod vbi prohibetur antecedens, prohibitum etiam præsumitur omne id, per quod peruenitur ad illud l. oratio, ff. de sponsal. Glos. in clem. 1. in verbo contrahere, de consanguinitat. & affinit. est bon. text. in c. constitutus de concess. prebend. & in c. ex tenore, eodem tit. Sal. in l. 2. col. 2. versic. secunda est, ff. de iurisdic. omnium iudic. per illum text. & hinc est, quod qui non potest alienare, non potest etiam promittere de alienando. Bald. in l. final. in princip. cip. C. ad l. Falcid. Dec. in consil. 205. colum. 1. Dec. in l. 2. col. fin. ff. de iurisdic. omn. iudic. Claud. in l. 1. col. 2. ff. de nou. oper. nunc. Tiraquell. de re coactat. fol. 123. vbi dicit, quod censetur prohibitum omne illud ex quo alienatio sequitur, hinc est etiam, quod prohibita venditione per statutum censetur prohibita, etiam promissio de vendendo, & per Ruyn. in consil. 145. colum. 2. vol. 1. qui ampliat etiam si talis promissio post mortem conferatur.

2 Contrarium tamen dicendum est, vt tempore Aduentus non censetur prohibitum sponsalia contrahere,

Non

Non obstat tex. in l. oratio, ff. de sponsalibus, si quidem multas habet restrictiones.

3 Prima quoniam procedit in penalibus, & in materia in qua non est faciendus extensio, quia illa non operatur, nisi in actu consummationis. Bald. in l. penul. §. penult. ne quis eum, qui in ius, & per eundem Bald. in l. 1. & per hoc determinatur duarum questionum cap. si rector. Alexand. in consil. 194. Abb. in c. 1. num. 3. & ibi Dec. colum. 8. de postul. praelat. Barb. & Dec. in c. nam concupiscentiam in 2. lect. col. 2. & seq. de consil. Ias. in l. 2. col. fin. ff. de iurisd. omnium iudic. Ias. in l. quominus in nono no. ff. de fluminibus. Ripa in tract. de peste n. 300. cum pluribus seq. Ias. in l. cum quidam, ff. de lib. & posthum. Corn. in consil. 147. volum. 1.

4 Secunda, ubi non viget eadem ratio prohibitionis l. 1. C. si rector, & ibi Cyn. colum. 1. & ibi etiam Saly. Alex. in consil. 194. volum. 2. Dec. in c. iuravit de prob. Ripa in tract. de peste num. 202. Dec. in consil. 502. & in l. 2. in fine, ff. de iurisd. omni. iudic. Corn. consil. 147. volum. primo, & sic applicando casui nostro text. in dicta l. oratio non procedit data diuersa ratione, quæ in proposito reperitur, ut bene explicat Canon. comment. iuris civilis lib. 8. c. 2. n. 3. Menoch. de præsumpt. lib. 6. quæst. 93. num. 7. Guttier. de iurament. confirmat. part. 1. c. 51. n. 9.

5 Cuius ratio est, quoniam Sacramenti gratia ob quam secundum nostram resolutionem, matrimonium eo tempore prohibitum est, aperte deficit in sponsalibus, sunt enim pure contractus humani, atque ita aduertit, Vgol. c. 7. §. 3. nu. 2. Sayr. c. 7. n. 40. Marc. Alter. de censur. tom. 2. disp. 4. c. 7. in princ. Neque his terminis applicari potest reg. tex. in l. oratio, ff. de sponsal. quod prohibito matrimonio prohibetur sponsalia.

RESOLVT. DLXV.

1 Illatio non fit ex diuersis.

Consummare matrimonium contractum ante tempus Aduentus an liceat.

1 CVM ex diuersis non fiat illatio l. Papinianus exul. ff. de minoribus. Bal. in consil. 91. volum. 2. Alex. in consil. 17. n. 3. & sequent. sequitur ex hoc, quod cum per Sac. Concil. Trident. sit prohibitum solummodo contrahere matrimonium, non censetur pariter prohibitum illud antea contractum, consummare, ut voluit Barbosa de potestate Episcopi allegat. 32. n. 194. ubi consummare matrimonium, antea contrahendum, his temporibus non est prohibitum, cum iura non loquantur de consummatione. Ita Nauar. manual. c. 22. n. 71. Sanchez disp. 7. n. 21. Cardin. Belarmin. lib. primo de matrim. c. 31. Coninch. disp. 30. dub. 3. ad finem. Reginald. li. 3. n. 189. quamuis prædictis temporibus vetitum sit matrimonium contrahi, si tamen de facto contrahatur, validum erit, contrahentes vero peccabunt mortaliter, prout decimum refert Armend. in addit. ad recopil. legum. Nauar. li. 4. tit. 15. lege 1. de matrim. in declarat. n. 10. resoluunt Sanc. dict. disp. 7. a n. 3. Martens. glof. 1. n. 147. Cened. Collect. 22. n. 2. Bonac. n. 4.

RESOLVT. DLXVI.

1 Matrimonium licet non possit celebrari à prima die aduentus, &c. tamen potest celebrari, absque solemnitate, vt num. 2.

Matrimonium tempore Aduentus potest celebrari absque solemnitate.

1 A Prima die Aduentus Domini, vsq; ad diem Epiphania; & à quarta feria cinerum, vsque ad octa-

uam Paschæ inclusiue matrimonia celebrare vetitum est, quod tempus incipit à media nocte Dominicæ Aduentus, & à media nocte feriæ quartæ cinerum, cum tunc incipiat Aduentus, & Quadragesima more Romano, ut dicam infra in sequenti resolutione.

2 Verum tamen est licentia Ordinarii, posse dictis temporibus celebrari sponsalia, & matrimonia sine solemnitate, ut ait glof. communiter recepta in cap. Cappellanus de feriis in Matrimonium prohibetur per Ecclesiam in Aduentu, & Quadragesima, quoad solemnitates, translationem, scilicet ad domum, conuiuium, & benedictionem, prout decimum referunt Galet. in Margarita casuum conscientiarum verbo matrimonium pag. 163. col. 1. Leo in Thesoro fori Ecclesiast. p. 2. c. 9. nu. 57. resoluunt Sanch. n. 12. Reginald. num. 188. Bonac. nu. 4. dictis locis, Coninch. de Sacrament. disp. 30. de matrim. dub. 3. num. 36.

RESOLVT. DLXVII.

1 Matrimonium contrahi potest tempore interdicti.

2 Matrimonium an conferant gratiam.

Matrimonium an tempore interdicti contrahi possit.

1 COMMUNIS opinio est, matrimonium posse contrahi tempore interdicti, quod procedit, tam in Ecclesia, quam in personis specialiter interdictis, gl. verbo Sacramentis in c. alma, sequitur Abbas in cap. non est num. 8. de sponsal. ubi Alexand. de Neu. num. 21. & post alios antiquiores, Nauar. in manual. ca. 27. num. 179. Couarr. in cap. alma, part. 2. §. 2. num. 7. verfic. matrimonij autem, plures refert Henric. in Summ. lib. 13. cap. 45. §. 3. Tolet. lib. 1. capit. 53. num. 3. Sà in aphorism. verbo interdictum nu. 17. Emanuel. quæst. regular. tom. 2. quæst. 109. artic. 3. late tuetur post multos, quos refert Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 8. a n. 3. lausissime Marc. Alter. de censur. tom. 2. disp. 4. ca. 7. Auil. de censur. part. 5. disp. 4. sect. 1. dub. 6. prax. Episcop. part. 1. verb. interdictum §. 4. plures asserentes rationes, quarum prima est ex glof. verbo Sacramentis, quod reliqua Sacramenta prohibita tempore interdicti gratiam conferunt, non ita matrimonium, sed falsa est, & hæretica hæc doctrina, cum enim matrimonium vnum sit ex septem Ecclesiæ Sacramentis necessario conferre gratiam dicendum est ex Trident. sess. 7. de Sacrament. in genere can. 1. & 6. & de ipso matrimonio definit idem Trident. sess. 23. can. 1. & ex Florent. & Colonien. ac receptissima Theologorum Schola comprobatur Couarr. de sponsal. part. 2. c. 1. §. 1. nu. 3. & ex Sanctis Patribus late probatur Cocci in suo Thesoro Christiano tom. 2. lib. 9. artic. 2. Spin. in specul. testam. glof. 15. princip. nu. 15. Sayr. de Sacrament. in genere lib. 1. c. 2. quæst. 2. artic. 4. verfic. quod vero ad matrimonium, Ledesm. in Summ. part. 1. de Sacrament. matrim. cap. 1. conclus. 1. & 19. Cardin. Bell. tom. 2. de matrim. Sacram. lib. 1. ca. 5. argument. 22. Valent. tom. 4. disp. 10. quæst. 1. puncto 5. Guttier. de matrim. c. 42. Bonacina eodem tractat. quæst. 2. puncto 1. num. 2. Molin. de ritu nupt. lib. 2. differ. 18. num. 5. Henric. in Summ. lib. 1. cap. 8. in princip. Sanchez de matrim. lib. 2. disp. 10. a num. 2. Reb. de obligat. iustit. par. 2. lib. 2. quæst. 3. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 3. c. 1. a num. 2. Coninch. de Sacrament. tom. 2. disp. 24. dub. 2. a num. 2.

RESOLVT. DLXVIII.

1 Dies dicitur, quando Sol est super terram.

2 Dies dicitur à luce.

3 Dies incipit à media nocte, vsque ad mediam noctem.

Dies

Dies a qua hora incipiat, ne matrimonium contrahi possit à prima die Aduentus vsque ad diem Epiphaniæ; & à feria 4. cinerum vsque ad Octauam Paschatis.

- 1** **E**X dispositione tex. in c. consulti de officio delegati colligitur diem propriè dici, quando Sol est super terram, & ita dixit Federic. de Senis in consil. 44. num. 2. ver. nam tunc dies, vbi quod dies finitur ab hora completorij, & quod nox non venit appellatione diei, nisi per fictionem, & idem consil. 256. in fin. vide Alex. consil. 190. Plura. n. 20. li. 6. vbi dicit, quod dies dicitur esse viginti quatuor horarum, & statutum puniens delinquentem maiori poena in die, vel in festo B. Mariæ, non habet locum in eo, qui deliquit in nocte sequente festum prædictum, quia per fictionem dicitur dies, vel pars diei non vere, Alex. dicto consil. 44. per totum, & consil. 256. per totum.
- 2** Et ideo dies dicitur à luce, & nox à tenebris, & per lucem, & tenebras diuiditur dies à nocte, quia Deus appellauit diem lucem, & noctem tenebras. Genes. c. 1. & Gem. in cap. fin. §. in festiuitatibus colum. pen. de sententia excommunicationis lib. 6. Ioan. Andr. in dict. lib. 6. Ias. in l. more Romano num. 8. ff. de ferijs, licet tamen attendatur vsus loquendi, vt tenet Gar. vbi supra, prout etiam dies intelligitur orto iam Sole in nostro hemispherio, vsque dum ab illo effugiat, & postquam ab illo effugit, dicitur nox, vsque iterum in hemispherio oriatur, quando statutum punit delinquentem maiori poena, seu aliquod maleficium de nocte perpetratum ca. si perfodiens, vbi Doct. de homicid. c. primo, vbi etiam notant scribentes, C. de custodia reorum, & Bar. in l. aut facta §. tempus num. 2. ff. de penis. Abb. in c. quoniam nu. 3. de fer. & Ias. in l. Titius §. Lucius num. 16. ff. de lib. & posth. in iudicialibus tamen actis incipit hic mane, vbi primum dies elucescit, & à tenebris terminatur ca. consulti de officio deleg. Auth. de Iud. §. sedebunt col. 6. glof. verb. prius in c. quoniam de fer. & Abb. in d. c. si perfodiens num. 2. de homicid.
- 3** Quibus sic præmissis, deueniendo ad quæstionem præpositam, firmandum est, matrimonia prohiberi contrahi à prima die Aduentus, & sic à media nocte diei prædictæ, eum ab eo tempore incipiat dies more Romano l. more Romano. ff. de ferijs, Bellam. consil. primo num. 3. Alexandr. consil. 190. num. 20. lib. 6. hinc videmus, quod dies incipit à media nocte, in mediam noctem vidend. & Cardos. in prax. Aduoc. Iud. verb. dies nu. 2. & Cardin. Tusch. conclus. 407. litt. D. plures Doctores refert Cened. ad decretal. collectan. 22. Ledesm. in Summ. part. 1. de Sacram. matrim. capit. 10. conclus. 8. dub. 1. versic. el terzo. Reginald. in prax. for. penitent. lib. 31. num. 188. Bonacin. de magn. matrim. Sacram. q. 3. part. 14. num. 14. & Sanch. de matrim. lib. 7. disput. 7.

PRAXIS VISITATIONIS PERSONARVM, & locorum exemptorum.

RESOLVT. DLXIX.

- 1** Visitatio ad quos spectat, & num. 2. 3. & 4.
5 Visitandi potestas transit ad Capitulum Sede vacante.
6 Capitulum viuente Episcopo, quando habeat ius visitandi.
- Facultas concessa Episcopo visitandi loca exempta, tanquam Delegato Apostolico, an transeat in Capitulum Sede vacante.
- 1** Visitandi potestas singulis Prælati Ecclesiasticis, quibus iurisdictio, & administratio conuenit

radicata est in capit. 1. §. hunc de censib. in 6.

- 2** Sic etiam legati Pontificis, qui non sunt à latere, sed dicuntur nati, quibus legatio Apostolica cõpetit, ratione dignitatis, in qua sunt constituti cap. cum instantia, & c. procuraciones de censibus, Nouarius in suo opusculo noui Iuris Pontificij conclus. 1. num. 3. de visitat. vbi etiam num. 4. affirmat, quod legatis Apostolicis id competit, si tamen visitandi onus eis specialiter sit impositus, vel si vrgens aliqua necessitas visitationem poscit ad textum in dicto c. cum instantia, & c. procuraciones, idem affirmans n. 5. de Decanis, Archidiaconis, Archipresbyteris, Plebanis, & alijs inferiorib. visitandi ius habentibus, si id longa consuetudine præscriperint c. super eo, & c. cum Apostolus de censibus, de quibus recenset Concil. Trident. sess. 24. de reformat. dict. c. 3. loquendo mandat, vt Archidiaconi, Decani, vel alij inferiores in his Ecclesijs, vbi hæcenus visitationem exercere legitime consueuerint, debeant assumpto Notario de consensu Episcopi deinceps per se ipsos visitare, prout similiter competit hoc visitandi ius Abbatibus, Generalibus, Prioribus, Ministris, ceterisque Præsidentibus in Monasteriis Religioforum, vel deputatis in iisdem ad text. in c. in singulis, & c. ea quæ de stat. Monachorum, sic etiam, & Abbatibus, alijsq; Regularibus, in Monasteriis quibus degunt, & in alijs earum iurisdictioni subiectis, licet visitationem exercere, Clem. attendentes, in princ. de stat. Monach.
- 5** Immo, vt deueniam ad resolutionem articuli propositi, an visitandi potestas Episcoporum transeat Capitulo Sede vacante, quod potest visitare Ecclesias Episcopatus subiectas, vt habetur in Summa Bullar. in verbo Capitulum Sede vacante, vers. quibus sic prælibatis, Azor. instit. moral. quæst. 14. lib. 3. c. 37. p. 2. annuens quæst. 15. non posse visitare Monasteria Monialium exempta, quæ auoquin potest Episcopus vt delegatus Sedis Apostolicæ, prout ita voluit Rota in vna Burg. Idris visitandi 1588. coram R. P. Orano, vbi tractabatur de visitando Monasterio Monialium non exempto, & fuit decisum illud visitari posse à Capitulo Sede vacante. Ego ipse in praxi resolut. 533. par. 1. in magn. vbi affirmo habere locum etiam quando Sedes Episcopalis, quasi vacat veluti Episcopo à Turcis capto, refert Nouarius in dicta conclus. 1. n. 8. de visitat. vbi ampliat Capitulum adhuc viuente Episcopo ex præscriptione, vel privilegio visitandi ius habere, vt ex Concil. Trident. sess. 24. dict. c. 3. versic. visitatores, quo in casu annuit decisum visitatores debere esse approbatos ab Ordinario.

RESOLVT. DLXX.

- 1** Visitatio Ecclesiarum exemptarum fit ab Ordinarijs tanquam Delegatis Apostolicis, etiamsi essent seculares Ecclesia.
2 Visitari nequit locus exemptus ab Episcopo exclusas in fundatione.

Visitari an possit locus exemptus ab Episcopo quoties in fundatione fuit exclusus.

- 1** Hodie ex dispositione Sac. Conc. Trid. Ordinarii locorum possunt, ac debent singulis annis visitare Ecclesias, quomodo libet etiam exemptas tanquam Sedis Apostolicæ delegati, vt in sess. 2. de reformat. c. 8.
2 Quod procedit etiam respectu Ecclesiarum secularium, quæ nullius sunt Diocesis, nam istæ quoque ab Episcopo, cuius Cathedralibus est proximior, tanquæ Sedis Apostolicæ Delegato singulis annis visitandæ sunt, vt habetur in eodem Concilio sess. 24. c. 9.
3 Et huiusmodi Constitutio Concilii locum habet, quamuis facultas visitandi in fundatione Prælato inferiori